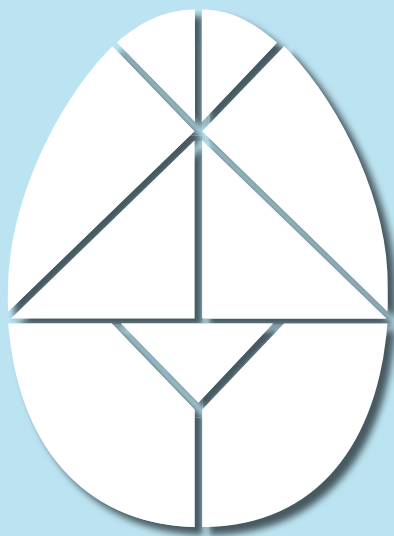

INIMESED, KOHAD JA ASJAD

Duncan Macmillan

Duncan Macmillan

**INIMESED,
KOHAD
JA ASJAD**

(People, Places and Things)

Inglise keelest tõlkinud **Diana Leesalu**

Lavastaja
Kunstnik
Kostüümikunstnik
Valguskujundaja
Helilooja ja helikujundaja
Videokujundaja
Liikumisjuht

Diana Leesalu
Jaagup Roomet
Liis Plato
Emil Kallas
Veiko Tubin
Emer Värk
Märt Agu

Etenduse juhid

Kristiina Jalasto
või Ave Kaing-Kaabel

Esietendus 29. oktoobril 2016 Taevalaval
Etendus on kahes vaatuses ja kestab
3 tundi 10 minutit.

Teatri peanäitejuht: Elmo Nüganen
Teatri direktor: Raivo Põldmaa

TALLINNA LINNATEATER
Lai 23, Tallinn 10133
www.linnateater.ee
twitter.com/linnateater
facebook.com/linnateater

Kavaleht:
koostaja Diana Leesalu
toimetaja Helen Männik
kujundus ja illustratsioonid
Katre Rohumaa

Osades:

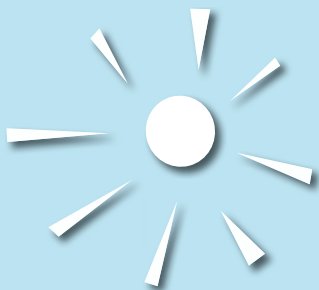
Emma	Evelin Võigemast
Doktor, Terapeut, Ema	Piret Kalda
Paul, Isa	Andres Raag
Foster, Arst	Argo Aadli
Mark, Arst	Indrek Ojari
Treplev, T, Arst	Priit Pius
Shaun, Mees ööklubis, Kiirabitöötaja	Kaspar Velberg või Andero Ermel
Meredith, Dublant, Näitlejanna	Maiken Pius või Sandra Uusberg
Lars, Mees ööklubis, Kiirabitöötaja	Tõnn Lamp
Emmad, Õed, Naised ööklubis	Eneli Rüütli, Eva-Lena Raenok, Kadri Vihandi, Siiri Laanmets, Heili Parras, Liisi Org, Laura Kvelstein, Kristina Raja, Mari Simm, Liina Kask (Tallinna Tantsuakadeemia)

Preemiad:

Diana Leesalu - Tallinna Linnateatri kolleegipreemia parima lavastuse eest, 2017

Evelin Võigemast - Tallinna Linnateatri kolleegipreemia parima naispeosa eest, 2017

Indrek Ojari - Tallinna Linnateatri kolleegipreemia parima meeskõrvalosa eest, 2017

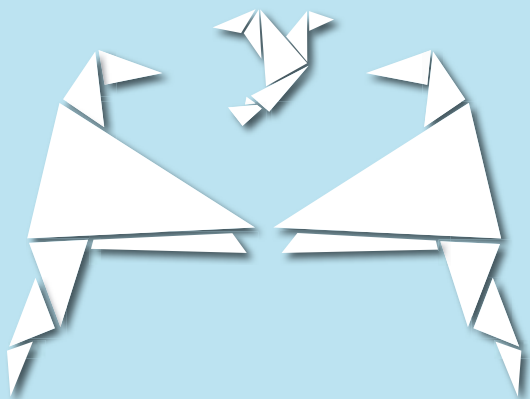

Foto: Geraint Lewis

Duncan Macmillan

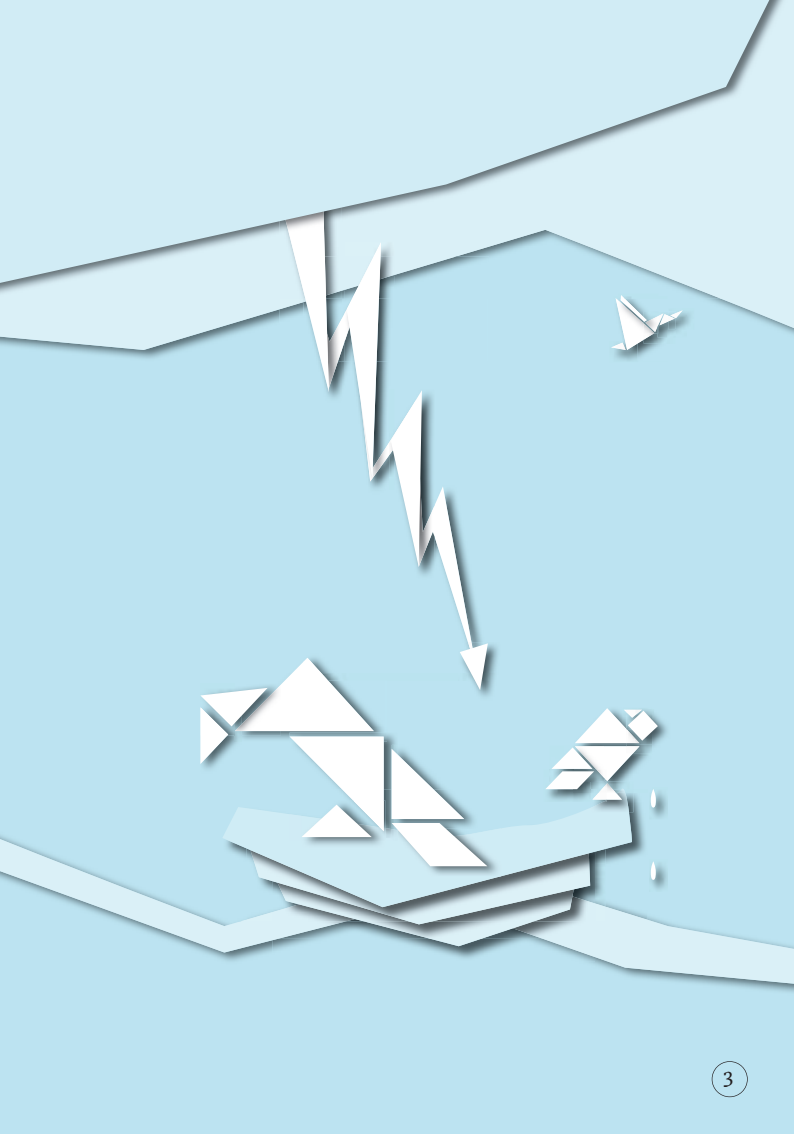
Duncan Macmillan (s 1980) on briti näitekirjanik ja lavastaja. Lisaks näidenditele on ta kirjutanud ka kuuldemänge ja filmistsenaariumeid. Tema näidend „Inimesed, kohad ja asjad” nomineeriti 2016. aastal Olivieri auhinnale parima uue näidendi kategoorias.

„Hea näidend koosneb oma olemuses erinevate raskete otsuste langetamisest,” väitis Duncan Macmillan ühes ajaleheintervjuus enne oma näidendi „Kopsud” („Lungs“) esietendust 2011. aastal. „Jah, muidugi huvitab meid ka stseen, meid huvitavad karakterid ja narratiiv, aga tegelikult tahame kõige rohkem näha seda, kuidas tegelased langetavad raskeid otsuseid.”

„Kopsud” on näidend, mis tõenäoliselt väljendab kõige selgemalt Macmillani lühikese karjääri jooksul kujunenud nägemust näitekirjandusest. Esimesest hetkest alates näeb vaataja, kuidas tegelased on sunnitud langetama raskeid otsuseid. Kaks noort inimest arutlevad, kas nad peaksid muretsema lapse või mitte. Selle otsuse vastuvõtmiseks on aga vaja võtta vastu veel mitu väga keerulist otsust. Näidend „Kopsud” sai noore autori loomingu murdepunktiks ja seda on lavastatud nii mitmel pool Ameerikas kui ka Euroopas (k.a Endla teatris).

„Ma olin tüdinunud erinevate projektide jaoks kirjutamisest ja vajasin midagi uut,” ütles Macmillan. „Ma tahtsin luua midagi omaenda rõõmuks, midagi, mis ei olnud tellimustöö. Ma tahtsin lihtsalt kirjutada dialoogi, mis oleks tore väljakutse näitlejatele.” Ajendatud omaenda kolmekümneaastaseks saamisest, hiljutisest kihlusest ja ühisest eluasemelaenust hakkas Macmillan üles kirjutama dialoogi IKEA poe järjekorras seisva noorpaari vahel. Ta ei tegelenud dramaturgia reeglite ega teksti stseenideks jagamisega, ta lihtsalt kirjutab. „Mind huvitas nendevaheline vestlus, mitte see, kuidas seda peaks lavastama,” ütleb autor.

Pärast ülikooli lõpetamist osales Macmillan kõigil kirjutamiskursustel, mida tal vähegi leida õnnestus. Lisaks omandas ta ka kaks magistrakraadi ning liitus Royal Court Young Writers programmiga. Seal valmis näidend „Kõige inimlikum viis vähi tapmiseks” („The Most Humane Way to Kill a Lobster“, 2005), mis räägib keskealisest naisest, keda painab mälestus lapsepõlves kogetud seksuaalsest ärakasutamisest. Näidendi tõi esmalt lavale väike erateater Theatre 503 ning see äratas meedias üksjagu positiivset tähelepanu. Macmillani järgmine näidend „Koletis” („Monster“, 2007) lavastati Manchesteri rahvusvahelise teatrifestivali tarbeks 2007. aastal. Mitmed tema varasemad tööd nagu näiteks „Ma tahaksin vabandada oma panuse eest apokaliptilise põhjustamisel” („I Wish to Apologise for My Part in the Apocalypse“, 2008), „Seda räägime me kõik” („And So Say All of Us“, 2010) ja „Sugupuu” („Family Tree“, 2010) jõudsid aga publikuni hoopis BBC raadio vahendusel.

Macmillani töid vaadates ilmneb, et põhiosas räägivad need kõik inimeste isiklikust vastutusest. Kes on süüdi? Keda me peaksime süüdistama? Kes on kaasosalised? Kuidas me saaksime aidata? Paari viimase aasta jooksul, alates „Kopsude” edukäigust on kirjanik käsitlenud neid küsimusi üsna mitmekülgselt.

2014. aastal kirjutatud mononäidendis „Kõik suurepärase asjad” („Every Brilliant Thing“) loeb peategelane ette juba lapsepõlves alustatud nimekirja kõigist asjadest, mille nimel on mõtet elada. See on tema reaktsioon ema enesetapule järgnenud segadusele ja süütun-

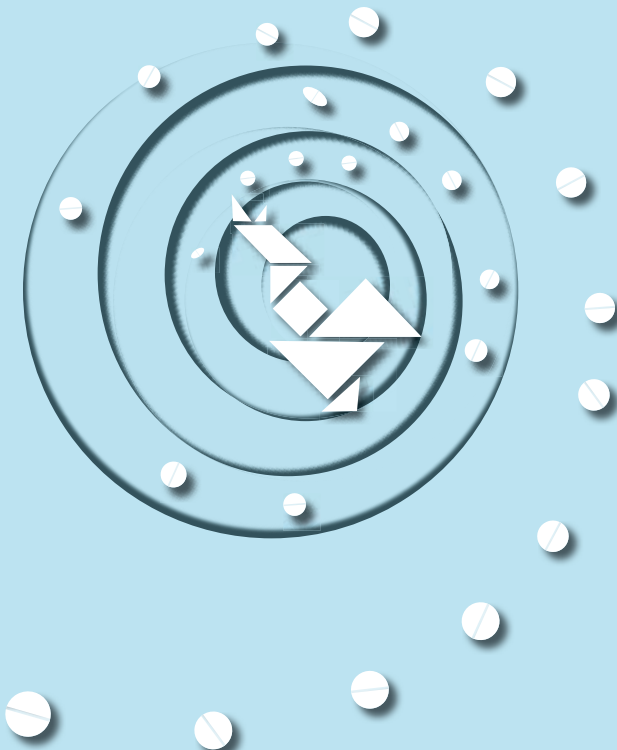
dele. Koos Robert Icke'iga adapteeritud George Orwelli romaani „1984” teemaks on aga vaba tahe totalitaarses ühiskonnas. Loengu vormis kirjutatud näidendis „2071” uurib ta üksikisiku vastutust looduskeskkonna ees.

Tema kõige uuem ja seni enim tunnustust leidnud näidend „Inimesed, kohad ja asjad” („People, Places and Things“, 2015) räägib narkosõltuvusest ning sellest, kui palju on selles süüd igal üksikisikul ja kui palju saame selles süüdistada ühiskonda.

Macmillan ütles hiljuti ühes intervjuus: „Minu jaoks peab igas uue näidendi idees olema mõni vastuseta küsimus või mõistatus. Ma võtsin kuulda tunnustatud Briti näitekirjaniku Edward Bondi nõuannet, kes ütles, et iga hea dramaturg teab juba instinktiivselt, et kõige tähtsam näidendis on probleem. Vaatajat on võimalik kaasas hoida vaid siis, kui tegelased on sunnitud järjest vastu võtma keerulisi otsuseid ning samal ajal tuleb silmas pidada, et lahendused ei tohi tulla liiga lihtsalt.”

Katkend Melbourne Theatre Company lavastuse „Kopsud“ kavalehest.
Paul Galloway, 10.02.2016, www.mtc.com

KÕIK, MIDA TE ENDA ARVATES SÕLTUVU- SEST TEATE, ON VALE

Katkend New York Timesi avaldatud Johann Hari menuraamatust „*Chasing the Scream: The First and Last Days of the War on Drugs*“, www.chasingthescream.com

Ühes oma varasemas lapsepõlvemälestuses üritasin ma üht oma sugulast üles äratada, aga ta ei ärganud. Kuna ma olin tol ajal lihtsalt väike laps, ei saanud ma aru, miks, kuid vanemaks saades mõistsin, et meie peres on probleeme sõltuvusainetega.

Ma olen selle peale viimasel ajal väga palju mõelnud. Osaliselt sellepärast, et hiljaaegu möödus just sada aastat päevast, mil uimastid keelati ära nii USAs, Suurbritannias kui hiljem ka mujal maailmas. Terve sajand on möödunud hetkest, mil me tegime saatusliku otsuse hakata sõltlasi karistama ja panna nad kannatama, sest me uskusime, et see peletab nad uimastitest eemale, innustab neid uimastite tarvitamist lõpetama.

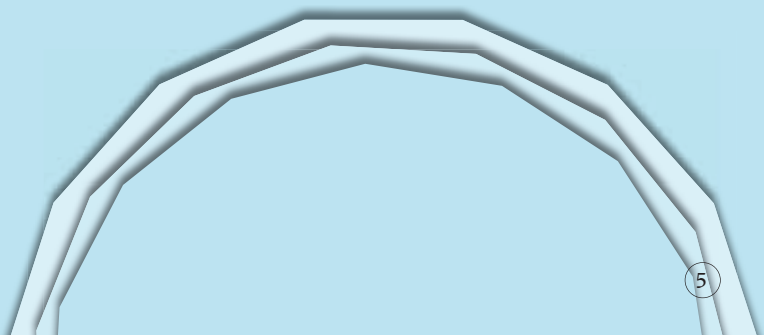
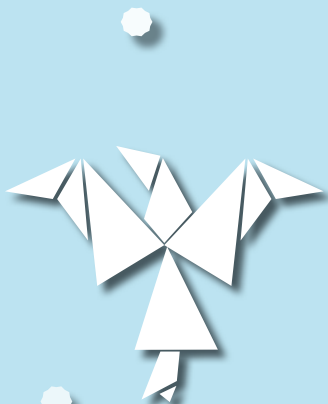
Mõned aastad tagasi vaatasin oma sõltlastest lähedasi, keda ma väga armastan, ja püüdsin välja mõelda, kas on olemas mõni viis nende aitamiseks. Ja ma sain aru, et on terve hulk elementaarseid küsimusi, millele vastuseid ma ei teadnud. Nagu näiteks: mis põhjustab sõltu-

vust? Miks me püüame juba sada aastat lahendada uimastite kuritarvitamise probleemi ühel ja samal viisil, kuigi näeme, et see ei anna tulemusi? Või kas sõltuvuse vastu võitlemiseks on olemas mõni parem alternatiiv, mida me võiksime proovida?

Ma lugesin läbi palju raamatuid, aga ei suutnud leida vastuseid oma küsimustele. Nii et ma mõtlesin: olgu, ma lähen ja räägin juttu inimestega üle kogu maailma. Inimestega, kes on ise elanud narkomaani elu, ja inimestega, kes on narkomaanidega tööd teinud. Ma räägin nendega ja püüan neilt õppida. Loomulikult ei osanud ma aimatagi, et läbin selle teekonna käigus 30 000 miili ja kohtun nii paljude erinevate inimestega, alates transseksuaalsest kräkidiilerist Brooklynis ja lõpetades teadlasega, kes söötab hallutsinogeene mangustidele, et näha, kas neile meeldib (muide: meeldib küll, ainult et väga spetsiifilistes oludes). Ma lõpetasin oma teekonna ainsas riigis, mis on dekriminaaliseerinud kõik narkootikumid – Portugalis, ja ma olin äärmiselt üllatunud, kui mõistsin korraga, et kõik, mida me teame narkootikumidest, on tegelikult vale. Ja kui me uuriksime natukene põhjalikumalt kõiki neid uusi teadmisi uimastite kohta, siis peaksime minu arvates muutma peale meie senise narkopoliitika veel ka palju muudki.

Aga alustame sellest, mida me enda arvates teame, mida mina arvasin teadvat. Kujutage ette, et te kõik võtaksite kätte ja tarvitaksite heroini kakskümmend päeva järjest kolm korda päevas. Mis juhtub? Terve sa-

jandi jooksul on meile räägitud selle kohta ühte ja sama lugu. Me arvame, et kuna herooinis sisalduvad kemikaalid, millest pikema tarvitamise järel meie organism sõltuvusse jääb, hakkame neid kemikaale füüsiliselt vajama. Nii et nende kahekümne päeva möödudes oleksite te kõik herooinisõltlased. Kas on nii? Vähemalt nii ma arvasin.

Aga miski ütles mulle, et see ei vasta tõele. Kui ma läheksin praegu tänavale, jääksin auto alla ja muraksin oma puusa, viidaks mind haiglasse, kus mulle antaks suurtes kogustes diamorfiini. Diamorfiin on herooin. Ja see on tegelikult palju parem herooin kui see, mida tänavalt osta saab, sest tänavalt ostetavale kaubale on suvalisi lisaaineid juurde segatud. Ausalt öeldes on tänaval müüdavas herooinis väga vähe herooini, aga kraam, mida sulle antakse haiglas, on täiesti puhas. Ja sulle antakse seda üsna pika perioodi jooksul. Ja kui me nüüd usuksime seda teooriat, et sõltuvust põhjustavad ainult need tarbitavad keemilised ühendid, siis mis juhtuks? Kõigist sellistest patsientidest peaksid kujunema herooinisõltlased. Aga uuringud on näidanud, et seda siiski ei juhtu. Me kõik paneksime ju tähele, kui meie vanaemast saaks pärast puusaliigese vahetust narkar.

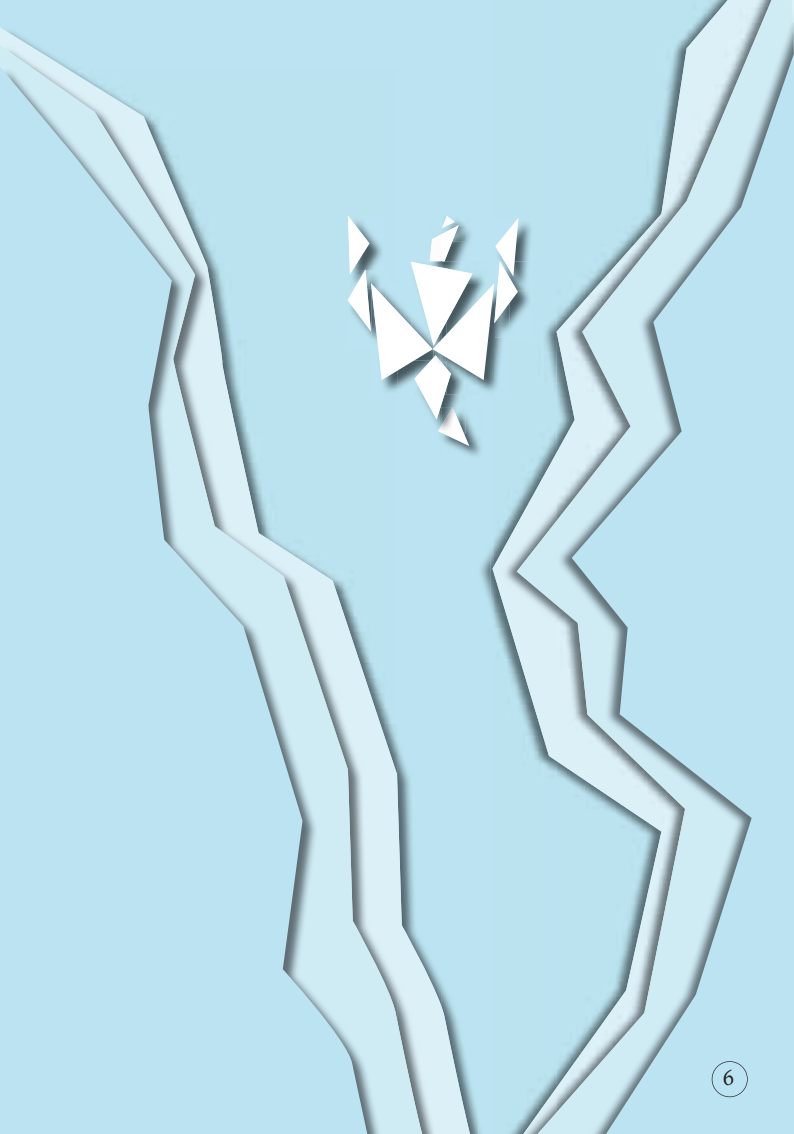
Ja kuna see tundus mulle nii kummaline, siis vaatamata kõigele, mida mulle oli õpetatud ja mida ma arvasin teadvat, ei saanud ma aru, kuidas see saab tõele vastata. Kuni ma kohtusin mehega, kelle nimi on Bruce Alexander. See Vancouveri psühholoo-

giaprofessor viis läbi uskumatu katse, mis minu arvates näitab kogu sõltuvuse probleemi täiesti uues valguses. Professor Alexander rääkis mulle, et senised teooriad sõltuvuse põhjuste kohta tulenevad kõik 20. sajandi alguses läbi viidud eksperimentide järeldustest. Need eksperimendid olid väga lihtsad: võeti üks rott, kes pandi puuri ning talle anti kaks veepudelit – ühes oli lihtsalt vesi ning teises vesi koos heroini või kokaiiniga. Tulemused näitasid, et peaaegu alati eelistab rott narkootilise ainega vett ning peaaegu alati tapab ta end sellega üsna kiiresti. No näete! Ja pikka aega me arvasime, et täpselt niimoodi see kõik toimubki. Kuni 1970ndatel taipas professor Alexander üht huvitavat asja. Me paneme roti täiesti tühja puuri. Peale narkootikumide tarbimise ei ole tal seal absoluutselt mitte midagi teha. Äkki prooviks midagi muud? Nüüd ehitas professor Alexander puuri, mida ta ise hakkas kutsuma „Rottide pargiks” ja mis oli põhimõtteliselt rottide paradisis. Neil oli seal palju juustu, hulk värvilisi palle, tunneleid, jooksuradasid. Ja mis põhiline – neil oli palju sõpru ning võimalik palju seksida. Ka nendele rottidele anti kaks pudelit – üks neist puhta veega ning teine heroiniseguga. Nüüd aga juhtus midagi ootamatut. „Rottide pargis” elavatele rottidele ei meeldinudki heroiinivesi. Mitte keegi ei tarvitanud seda vabatahtlikult, mitte keegi ei võtnud üledoosi. Üledooside hulk langes peaaegu 100%-lt 0%-le, kui rotid elasid rõõmsat ja sotsiaalset elu.

Kui professor Alexander seda nägi, mõtles ta, et

võib-olla see katse ütleb meile midagi ainult rot-tide kohta. Nad on ju meist ikkagi üsna erinevad. Võib-olla küll mitte nii erinevad, kui me tahaksime, aga... Aga õnneks oli täpselt samal ajal toimumas täpselt sama katse inimestega. Seda katset kutsuti Vietnami sõjaks. Vietnami sõjas tarvitas 20% Ameerika väeosadest suures koguses heroini. Kui vaadata üle tollest ajast pärinevad uudised, siis oldi väga mures, sest kardeti, et sõja lõpuks ummistavad Ameerika tänavad sajad tuhanded narkomaanid. See tundus tõesti täiesti loogiline ja põhjenda-tud mure. Seega, neil sõduritel, kes tarvitasid sõjas heroini, hoiti pärast koju naasmist silma peal. Ja mis nendega siis juhtus? Tuli välja, et nad ei läinud võõrutusravikliinikutesse, neil ei tekkinud võõ-rutusnähtusid. 95% neist lihtsalt lõpetas heroini tarvitamise. Kui aga uskuda seda lugu keemilistest ühenditest, mis muudavad tarvitaja organismi en-dast sõltuvaks, poleks see kuidagi võimalik. Seega, professor Alexander hakkas mõtlema: äkki sõltu-vus ei olegi seotud nende keemiliste ühenditega? Äkki see on seotud hoopis puuridega? Mis siis, kui sõltuvust põhjustab hoopis uimasti tarvitajat ümb-ritsev keskkond?

Asja asus uurima veel üks mees, Hollandist pärit professor Peter Cohen, kes arvas, et äkki ei peaks-ki seda nähtust üldse nimetama sõltuvuseks. Äkki peaksime seda nimetama sotsiaalsete sidemete puu-dumiseks? Inimestel on loomulik kaasasündinud vajadus luua sotsiaalseid sidemeid. Kui me oleme

terved ja õnnelikud, siis otsime ka suhtlemisvõimalusi teiste inimestega, aga kui me oleme traumeeritud, isoleeritud või elu hammasrataste vahele jäänud, loome sidemeid millegagi, mis pakuks mingil moel kergendust. See võib olla hasartmäng, see võib olla pornograafia, kokaiin või kanep. Kõik inimesed loovad sideme millegagi, sest see on lihtsalt meie loomuses.

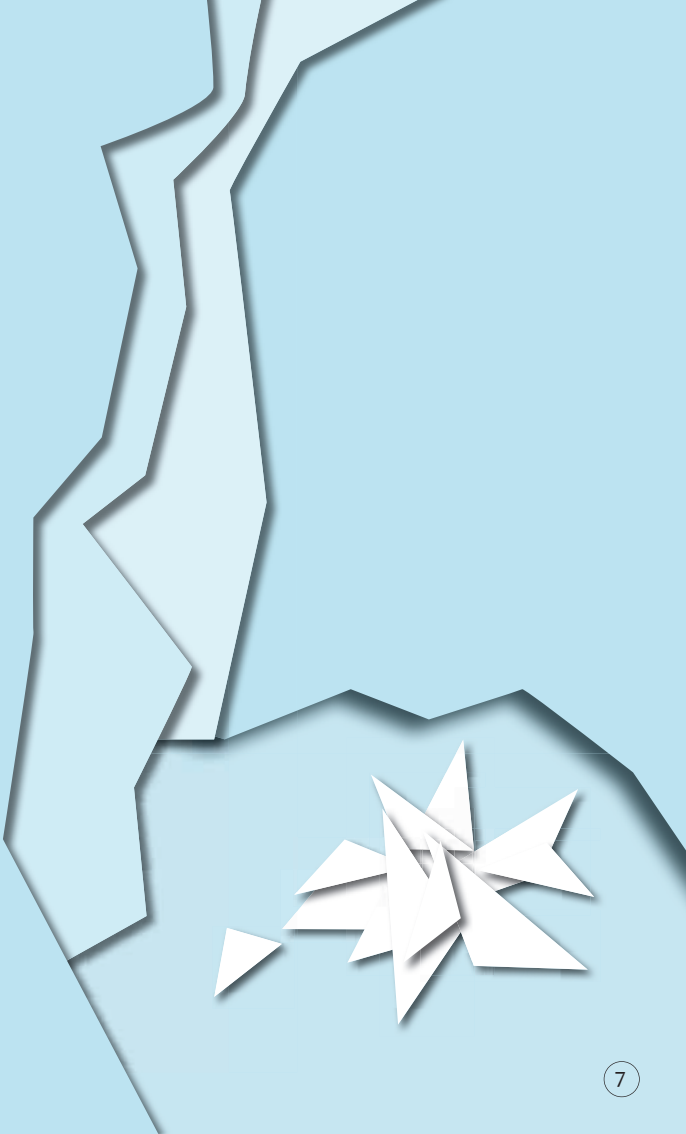
Algul tundus selle mõistmine mulle väga keeruline. Aga üks asi aitas mind. Mul on siin pudel vett. Ja ma usun, et ka paljudel teist on veepudel kaasas. Unustame korraks narkootikumid, unustame narkosõja ja mõtleme selle peale, et täiesti seaduslikult võiks meil nendes veepudelites olla praegu viin. Me võiksime kõik koos ennast purju juua. Aga me ei tee seda. Ma eeldan, et tegelikult oleks teil raha, et järgmised kuus kuud järjest viina juua. Te ei jääks selle tõttu kodututeks. Te ei tee seda, aga mitte sellepärast, et keegi teid takistaks, vaid sellepärast, et teil on sotsiaalsed sidemed ja suhted, mille jaoks te tahate olemas olla. Teil on töö, mida te armastate. Teil on inimesed, keda te armastate. Teid ümbritsevad terved inimsuhted. Nii et kõige eelneva põhjal tundub mulle, et peamiseks põhjuseks sõltuvuse tekkimisel on see, kui inimene ei suuda oma igapäevast elu taluda.

See on väga tähtis järeldus. Eriti narkosõjast rääkides. Ma kohtusin Arizona naisvangidega, keda sunniti kandma t-särke, millel oli kirjas „Ma olin narkomaan”. Nad olid kettidega üksteise külge aheldatud ning pidid surnuaedades haudasid kaevama, samal ajal kui mööda

käivad inimesed neid mõnitasid. Kui need naised ühel heal päeval vanglast vabanevad, ei ole neil oma kriminaalse mineviku tõttu mitte kunagi võimalik legaalset tööd leida. Loomulikult on see väga äärmuslik näide, aga tegelikult kohtleme üle kogu maailma narkomaane umbes samal viisil. Me karistame neid. Me häbistame neid. Me karistame neid kriminaalkorras. Me ehitame tõkkeid nende paranemise ja taas normaalseteks ühiskonna liikmeteks saamise teele. Üks imeline mees, Kanada doktor Gabor Maté ütles mulle, et kui tahaksime luua süsteemi, mis muudaks narkomaania probleemi hullemaks, siis me peaksime looma just selle süsteemi, mis meil praegu on.

Aga maailmas on olemas üks koht, kus otsustati teha midagi täiesti risti vastupidist. Ma sõitsin sinna, et vaadata, kuidas see neil õnnestus. 2000. aastal olid Portugalis Euroopa kõige suuremad narkoprobleemid. Tervelt ühe protsendi kogu elanikkonnast moodustasid süstivad heroinisõltlased. Igal aastal püüdsid nad selle vastu võidelda samamoodi nagu ameeriklased: nad karistasid narkomaane ning märgistasid ja häbistasid neid, ent probleem muutus iga aastaga järjest hullemaks. Ühel päeval otsustasid peaminister ja opositsioonipartei juht kohtuda, sest nad said aru, et niimoodi ei saa asjad nende riigis enam edasi kesta. Nad kutsusid kokku hulga teadlasi ja arste ning palusid neil välja mõelda midagi, mis sellele probleemile lahenduse võiks tuua. Arstide kolleegium, eesotsas dr João Goulão'ga, jõudis enneolematu lahenduseni – tuleks dekriminaliseerida kõik narkootikumid, alates

kanepist ja lõpetades kräkiga, aga (ja see on nüüd kõige olulisem) kõik raha, mida on seni kasutatud narkomaanide karistamiseks, tuleb suunata nende sotsiaalhoolekandesse, et aidata kaasa nende paranemisele ja normaalse elu juurde naasmisele. Nii uskumatu, kui see ka ei ole, ei arvata Ameerika Ühendriikides ega Suurbritannias narkomaanide ravimisest samamoodi. Seal on olemas küll võõrutusravikliinikud ja nõustamiskeskused ning loomulikult on sellest natukene abi, kuid on üks asi, mida Portugal tegi täiesti teistmoodi kui teised riigid: nad käivitasid mastapsee programmi, et luua paranevatele sõltlastele töökohti ning anda neile soodustingimustega laenu iseseisvate äride alustamiseks. Näiteks, kui mõni sõltlane oli varasemalt olnud mehaanik, siis pärast tema võõrutusravi läbimist tehakse mõnele töökojale ettepanek: kui te palkate selle inimese aastaks tööle, maksame meie pool tema palgast. Kogu selle asja eesmärgiks oli, et igal Portugali narkomaanil oleks põhjus, mille pärast hommikul voodist välja tulla. Ja kui ma intervjuerisin Portugalis endisi sõltlasi, ütlesid nad, et on leidnud taas oma elule mõtte, nad on taasavastanud inimlikud suhted teiste ühiskonnaliikmetega. See eksperiment algas 15 aastat tagasi ning tulemused on järgmised: süstivate narkomaanide hulk Portugalis on langenud 50% võrra. Üledooside ja HIVi nakatumiste arv on märgatavalt vähenenud. Ja üks kindel märk, et uus süsteem töötab, on see, et peaaegu mitte keegi portugallastest ei taha minna tagasi vana süsteemi juurde.

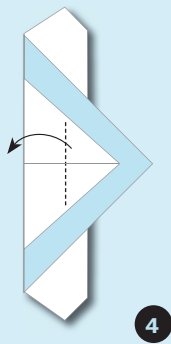
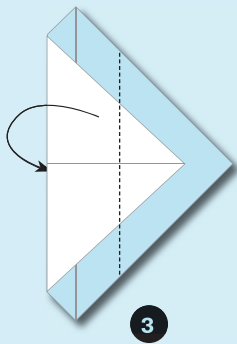
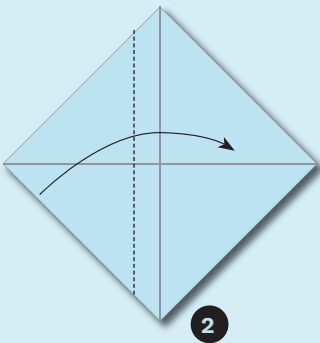
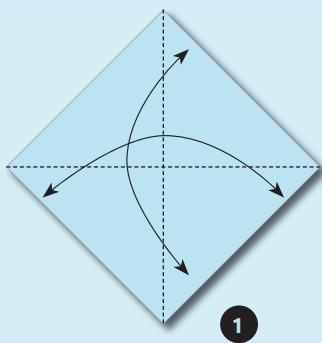

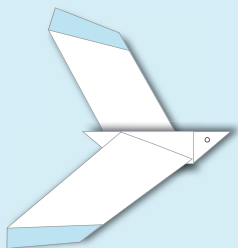
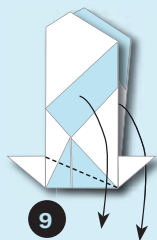
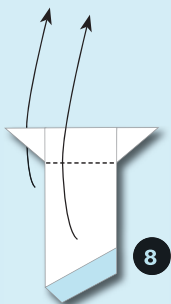
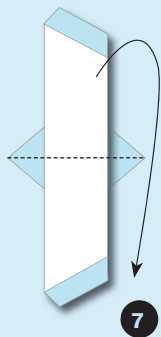
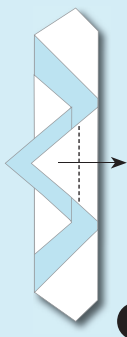
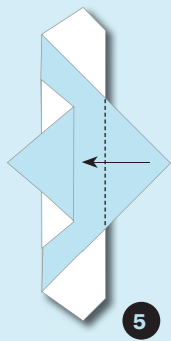
Kõik eelnev puudutas poliitilist tegevust. Mina aga arvan, et väga palju on teha ka nii-öelda alumistes kihtides. Me elame ühiskonnas, kus inimesed on järjest haavatavamad kõikvõimalike sõltuvuste suhtes. Olgu see siis sõltuvus nutitelefonidest, šoppamisest või söömisest. Kui enne meie tänast kohtumist paluti teil mobiiltelefonid välja lülitada, siis tuleb tunnistada, et väga paljud teist nägid välja nagu narkomaanid, kellele öeldakse, et nende diiler on paar järgmist tundi levist väljas.

Ma olen nüüd rääkinud palju sellest, kuidas ühiskonnast ja sotsiaalsusest eraldatus on peamiseks sõltuvuse põhjustajaks ja väga kummaline on lõpetuseks öelda, et see eraldatus pidevalt kasvab, sest me kõik arvame, et me elame ju kõige tihedamate sotsiaalsete sidemetega ajastul. Ja nii see muidugi ongi. Aga järjest enam hakkab ma mõtlema, et sidemed, mis meil on, või need, mis me arvame endil olevat, on tegelikult nagu inimlike suhete paroodia. Kui meie elus juhtub olema kriisisituatsioon, siis ei ole meie Twitteri jälgijad need, kes appi tulevad. Need pole ka meie Facebooki sõbrad. Need on meie lihast ja luust sõbrad, kellega meil on sügavad ja nüansirohked näost-näku suhted. Ma lugesin ajakirjanik Bill McKibbeni uurimust, millest järeldus, et inimeste arv lähiringkonnas, kelle poole keskmine ameeriklane võiks enda arvates häda korral pöörduda, on alates 1950ndatest aastatest drastiliselt vähenenud. Samal ajal on aga inimeste eluasemete pindalad järjekindlalt kasvanud. See

oleks nagu mingi metafoor, mis iseloomustab seda valikut, mille meie kultuur on langetanud. Me oleme vahetanud sõbrad põrandapinna vastu, me oleme vahetanud sotsiaalsed sidemed asjade vastu. Ja selle tulemusena oleme me üks kõige üksildasemaid ühiskondi, mis kunagi on eksisteerinud. Professor Alexander, see mees, kes ehitas „Rottide pargi”, on öelnud, et sõltuvustest vabanemisel räägime me alati inimese füüsilisest paranemisest ja see on ka muidugi õige, aga me peaksime ühtlasi rääkima ka tema sotsiaalsest paranemisest. Midagi on meiega läinud valesti. Ja mitte ainult meie kui indiviidide, vaid meie kui grupiga. Me oleme loonud ühiskonna, kus suurele osale meist näib elu kui rotile isoleeritud puuris, mitte kui rottidele „Rottide pargis”.

Ausalt öeldes ei alustanud ma oma uurimust eesmärgiga avastada kõiki neid poliitilisi ja sotsiaalseid probleeme. Ma tahtsin lihtsalt teada, kuidas ma saaksin aidata neid inimesi, keda armastan. Ja kui ma pärast seda pikka reisi tagasi koju jõudsin, vaatasin uuesti oma narkootikumide käes vaevlevaid lähedasi. Väga paljud meist teavad, kui raske on armastada sõltlast. Väga sageli oleme me vihased. Ma usun, et üks põhjustest, miks kogu see teema on nii tundlik, on see, et nii paljud meist on sellega kokku puutunud. Me kõik oleme ühel hetkel vaadanud seda sõltlast ja mõttes palunud, et keegi sellele kõigele lihtsalt lõpu teeks. Ja nõuanded, mis meile tavaliselt sõltlastega toime tulemiseks antakse, on üsna tüüpilised: kutsu kokku kõik sõltuvuse käes

vaevleva inimese lähedased ning sunni teda kõigi ees peeglistesse vaatama; ütle talle, et kui ta ei lõpetata, siis te hülgate ta, tõukate ta endast ära. Nii et te ähvardate võtta sõltlaselt ära needki sotsiaalsed sidemed, mis talle veel jäänud on. Aga ma olen nüüdseks hakanud aru saama, et selline lähenemine ei tööta, sest see on ülemaailmse narkosõja toomine meie eraellu. Ma hakkasin hoopis mõtlema, kuidas ma saaksin olla portugallane. Ma püüdsin tugevdada oma suhet nendega, ma püüdsin panna neid mõistma, et ma armastan neid nende probleemide vaatamata. Ma püüan olla selles järjekindel, kuigi see on väga raske. Ma kinnitan neile, et ma armastan neid hoolimata sellest, mis seisundis nad parasjagu omadega on. Ja kui nad peaksid seda vajama, siis ma lähen ja istun nende kõrval, sest ma armastan neid, ja ma ei taha, et nad tunneksid ennast üksinda.

Ma arvan, et sõnum „sa ei ole üksinda ja me armastame sind” peaks olema sõtlastega tegelemisel kesksel kohtal nii sotsiaalsel, poliitilisel kui ka individuaalsel tasemel. Me oleme juba sada aastat laulnud sõtlastele sõjalaule, aga mulle tundub, et me oleksime kogu selle aja pidanud laulma neile armastuslaule, sest sõltuvuse vastand ei ole kainus.

Sõltuvuse vastand on lähedus.

Lavastuse töörühm

Lavastusjuht Mart Saar

Etendusteenistuse juht Kristi Pumbo

Dekoratsioonid Tiit Villemsoo, Airi Look,
Rene Vernik, Grete Saluste, Gert Lombiots

Kostüümid Ene Palu, Aalja Soome, Airiin Saar,
Tiina Uibo, Jaana Leib

Heli Haar Tammik, Arbo Maran, Indrek Tiisel,
Lauri Urb, Nikita Šiškov

Valgus Neeme Jõe, Teet Orupõld, Talis Toit, Sten
Ojaperv, Margus Sepman

Rekvisiit Terje Kessel-Otsa, Veeli Tamm, Margus
Mänd, Liisa Tetsmann

Grimm Anu Konze, Enda Karimõisa, Annifrid
Muda, Marika Paesalu, Heldi Aun-Trepp

Riietajad Külli Pavelson, Anneli Kõrvel, Õnne
Meronen, Maris Mihašova

Lava Jaak Kaljurand, Jaan Kaljurand, Tarvo Elblaus,
Jarko Rahnel, Joonas Eskla, Ilmar Aru, Rein Jurna,
Ando Tammsaar

Tallinna Linnateatri toetajad ja koostööpartnerid

Tallinna Kultuuriamet
Kultuuriministeerium
Eesti Kultuurkapital

Hooaja peatoetaja Utilitas

Suurtoetajad Espak, Nordecon, ABC Motors

Toetajad Advokaadibüroo COBALT,
Advokaadibüroo TurnStone, Collistar,
Dr. Hauschka, Floorin, Igepa, Ilotrükk,
e-toidupood FOODMOOD, Medicum,
Meedius Eesti, MyFitness, Pariisi Vesi,
Pro Beauté, Ühisteenused

Publikut kostitavad Paulig, Fazer Eesti,
Greenfield, Marmiton, Reval Kondiiter

Täname:

Raul Adlas (Tallinna Kiirabi),
Urmas Joost (Lääne-Tallinna Keskhaigla),
Tanel Trööp ja Rauno Kiik (JAA Disain),
Rein Zibbo, Erik Ellam, Erik Velleramm,
Focuspoint OÜ, Uuskasutuskeskus

LEIDA RAMMO LINNATEATRI FOND

Eesti Rahvuskultuuri Fondi
juures tegutseva Leida Rammo
Linnateatri fondi eesmärgiks
on toetada Tallinna Linnateatrit
ning tunnustada teatri
loomingulist kollektiivi.

Annetusi Leida Rammo Linnateatri fondile saab teha:

Saaja: Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond

Pank: EE672200221001101347 SWEDBANK

Selgitus: Annetus Leida Rammo Linnateatri fondi